

Çok Boyutlu Vücut A??rl??? Kontrol Oda?? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çok Boyutlu Vücut A??rl??? Kontrol Oda?? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19247>

Özet

Çok Boyutlu Vücut A??rl??? Kontrol Oda?? Ölçe?i (ÇBVAKOÖ), orijinal adıyla Multidimensional Weight Locus of Control Scale (MWLCS), bireylerin vücut a??rl?klar?n? kontrol etme yeteneklerinin kayna??na dair sahip olduklar? alg?lar? ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe adaptasyonu (T-MWLCS), C.?. Kahraman ve N.Y. Ayhan tarafından 2021 y?l?nda ger?ekle?tirilmis?tir. Adaptasyon çal??mas?, farklı Vücut Kitle ?ndeksi (VK?) gruplar?ndaki bireylerde ölçe?in geçerlik ve güvenirlik özelliklerini incelemeyi hedeflemiştir. Ölçek, a??rl?k kontrolü davran??lar? ve sonuçlar? üzerindeki alg?lanan kontrolün çok boyutlu do?as?n? de?erlendirmek için kritik bir araç sunar.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu Vücut A??rl??? Kontrol Oda?? Ölçe?i, Kontrol Oda??, Vücut A??rl??? Kontrolü, Adaptasyon, Psikometri, VK?, T-MWLCS.

Yazarlar

Ceren ?arahman Kahraman, N. Ye?im Ayhan

Amaç

Ölçe?in temel amacı, bireylerin kendi vücut a??rl?klar?n? kontrol etme yeteneklerini ne ölçüde içsel (kendi çabalarına ba?l?), d??sal (güçlü di?erlerine ba?l?) veya ?ansa ba?l? olarak alg?lad?klar?n? belirlemektir. Bu alg?lar, kilo verme veya kilo koruma programlarına kat?l?m ve başarı üzerinde önemli etkilere sahiptir.

Türkçe adaptasyon çal??mas?nın özel amacı ise, orijinal ölçe?in multidimensional yap?s?n?n Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu s?namak ve bu psikolojik yapıyı ölçmek için güvenilir ve geçerli bir araç sa?lamaktır. Çal??ma, farklı Vücut Kitle ?ndeksi (VK?) aral?klar?na sahip bireylerin bu alg?lar? nasıl farklıla?t???n? incelemeye odaklanm??tır.

Yap?

ÇBVAKOÖ, sosyal öğrenme teorisine dayanan genel Kontrol Oda?? (Locus of Control) kavram?n?n a??rl?k yönetimine özelle?tirilmis? bir versiyonudur. Ölçek, genellikle üç temel boyutu ölçmektedir:

İçsel Kontrol Oda?? (Internal Locus of Control): Bireyin, vücut a??rl???n? kontrol etme ve yönetme sorumlulu?unun tamamen kendi davran??lar?, çabaları ve kararları sonucunda ortaya ç?kt???na inanması.

D??sal Kontrol Oda?? - Güçlü Di?erleri (External Locus of Control - Powerful Others):

Bireyin, a??rl?k kontrolünün doktorlar, diyetisyenler veya aile gibi d??sal yetkili figürlerin talimatlar? ve yardımlar? sonucunda gerçekte?ine inanmas?.

D??sal Kontrol Oda?? - ?ans/Kader (External Locus of Control - Chance):

Bireyin, a??rl?k de?işimlerinin tamamen kader, ?ans veya kontrol edilemeyen çevresel faktörler tarafından belirlendi?ine inanmas?.

Geçerlik

Türkçe adaptasyon çal??mas?nda (Kahraman & Ayhan, 2021), ölçe?in yap?sal geçerlik özellikleri detayl? olarak incelenmiştir. Orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? koruyup korumad???n? belirlemek amacıyla genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in beklenen çok boyutlu yap?s?n? destekler nitelikte olmalıdır.

Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili yapılarla (örneğin, yeme tutumu, öz yeterlilik, genel Kontrol Oda??) ilişkileri incelenerek ölçüt ba??nt?l? ve yak?nsak geçerlik kanıtlar? sunulmuştur. Bu geçerlik kanıtlar?, T-MWLCS'nin Türk popülasyonunda a??rl?k kontrol alg?s?n? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Güvenirlik

Çok Boyutlu Vücut A??rl??? Kontrol Oda?? Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, iç tutarlılık katsayılar? (Cronbach Alfa) ile raporlanmıştır. Kahraman ve Ayhan (2021) çal??mas?nda, ölçe?in alt boyutlar?n?n her biri için kabul edilebilir düzeyde yüksek iç tutarlılık de?erleri elde edilmiştir (genellikle 0.70 ve üzeri).

Yüksek iç tutarlılık de?erleri, ölçe?in ayn? alt boyutu ölçen maddelerinin tutarlı sonuçlar üretti?ini ve bu nedenle T-MWLCS'nin Türk örnekleminde kararlı bir yapı sergiledi?ini göstermektedir. Bu, klinik ve ara?tırma ortamlar?nda ölçe?in güvenle kullan?labilece?i anlamına gelmektedir.

Faktör Analizi

Adaptasyon sürecinde, ölçe?in yap?sal geçerli?ini test etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri uygulanmıştır. Orijinal MWLCS'nin üç faktörlü yap?s?n?n (?çsel, Güçlü Di?erleri, ?ans) Türkçe versiyonda da korunup korunmad??? incelenmiştir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, modelin veri ile uyumunun yeterli oldu?unu göstererek, Çok Boyutlu Vücut A??rl??? Kontrol Oda?? Ölçe?i'nin Türk kültüründe de çok boyutlu yap?s?n? korudu?unu teyit etmiştir. Bu analizler, ölçe?in teorik temellerini destekleyen güçlü psikometrik kanıtlar sunmaktadır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Orijinal ölçek genellikle 5 veya 6 puanlı Likert formatını kullanır.)

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), İngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Yetkinler

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir, ancak genellikle 18 yaş ve üzeri.

Popülasyon Detayları: Adaptasyon çalışması, farklı Vücut Kitle İndeksi kategorilerine (Normal, Fazla Kilolu, Obez) sahip bireyleri içermiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Bireyler, ağırlık kontrolüne dair farklı ifadelerle ne ölçüde hemfikir olduklarını belirtirler.

Anahtar Kelimeler

Kontrol benceli, Beden imajı, Kilo Yönetimi, Psikoloji, Sağlık Psikolojisi, Güvenirlilik, Geçerlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Yayın makalesinde belirtilmemiştir.

Bilgi E-posta Adresi: ceren.sarahman@alanya.edu.tr

İletişim Adresi: Ceren Sarahman Kahraman (Sorumlu Yazar)

Yazınlar, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Adaptasyon): 2021

Yazınlar ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Ceren Sarahman Kahraman ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

PDF İndirme: Ölçeğin orijinal PDF belgesi, kaynak sitede mevcuttur. Orijinal PDF'e şu adresten ulaşılabilir: [cok-boyutlu-vucut-agirligi-kontrol-odagi-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kahraman, C.?, & Ayhan, N.Y. (2021). Investigation of the psychometric properties of the Turkish version Multidimensional Weight Locus of Control Scale (T-MWLCS) in individuals with different body mass index. *Eat Weight Disord.* DOI: <https://doi.org/10.1007/s40519-021-01328-9>

Makale Linki: link.springer.com

Çok Boyutlu Vücut A??rl??? Kontrol Oda?? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesi için adaptasyon çal??mas?n?n (Kahraman & Ayhan, 2021) orijinal makalesine ba?vurulmal?dır.

ARABPSYCHOLOGY.COM